

Vergaderjaar 2005–2006

30 560 VIII

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2006 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2006 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Wetsartikel 4

In maart 2005 is door de Minister van Financiën met de Tweede Kamer overleg gevoerd over de uitkomsten van het interdepartementale beleids-onderzoek (IBO) regeldruk en controletoren en de naar aanleiding daarvan door het kabinet in december 2004 gedane voorstellen. Tijdens het algemeen overleg op 2 en 3 maart 2005 en in de brief van 9 maart 2005 (Kamerstukken II, 29 949 en 29 950, nr. 5) is toegezegd de getrouwbeeldverklaring van de departementale auditdiensten parallel aan de gewijzigde bedrijfsvoeringsparagraaf over het verslagjaar 2006 in te voeren. De departementen hebben sindsdien belangrijke voortgang geboekt met het treffen van de hiervoor noodzakelijke maatregelen. Om op het ingroei-traject naar met name de getrouwbeeldverklaring geen wettelijke obstakels te laten ontstaan, dienen enkele bepalingen in de Comptabiliteitswet 2001 (CW 2001) te worden aangepast. Dat zal regulier gebeuren via het moderniseringsproject van die wet dat thans gaande is. Om de getrouwbeeldverklaring al over het jaar 2006 te kunnen toepassen is echter een tijdelijke – op het jaar 2006 gerichte – afwijking van de wet nodig. Dat gebeurt via het onderhavige wetsartikel. Het betreft concreet de aanpassing van artikel 66, vijfde en zesde lid, van de CW 2001. De gewijzigde insteek voor de bedrijfsvoeringsparagraaf in het jaarverslag leidt niet tot

een aanpassing van de CW 2001. De inhoud van die paragraaf wordt in de Rijksbegrotingsvoorschriften geregeld.

Samengevat komen de wijzigingen in de bedrijfsvoeringsparagraaf en in de accountantsverklaring op het volgende neer.

Over eventuele rechtmatigheidsfouten en -onzekerheden die de terzake gestelde artikelsgewijze tolerantiegrenzen te boven gaan, zal door de betrokken minister in de bedrijfsvoeringsparagraaf van zijn departementaal jaarverslag worden gerapporteerd. De departementale auditdienst verstrekt bij het aldus opgestelde jaarverslag (en saldibalans) een getrouwbeeldverklaring in plaats van een zogenaamde eisenverklaring. De getrouwbeeldverklaring heeft betrekking op de elementen die onder a tot en met d van het nieuwe zesde lid van artikel 66 in de CW 2001 zijn opgenomen. Daarbij beoordeelt de auditdienst op grond van onderdeel b of de rapportage over de rechtmatigheid van de begrotingsuitvoering klopt en op grond van onderdeel d of er in het jaarverslag eventueel sprake is van strijdigheid tussen de gepresenteerde financiële informatie en de opgenomen beleidsinformatie.

Om aan te sluiten bij de in artikel 58 gehanteerde terminologie wordt in lid 6 van artikel 66 gesproken van deugdelijke weergave in plaats van de in accountantskring gebruikelijke formulering van getrouwe weergave. Daarmee wordt echter hetzelfde bedoeld. Het is geen bezwaar dat de accountant in zijn verklaring het begrip getrouwe weergave gebruikt.

De oordeelsvorming van de Rekenkamer blijft ten opzichte van het verleden ongewijzigd.

In het oude vijfde lid van artikel 66 kan de reikwijdte van de accountantsverklaring (een verklaring omtrent de financiële informatie in het jaarverslag en de saldibalans) worden geschrapt. De reikwijdte staat thans geheel in het zesde lid.

De formulering van de aanhef van het onderhavige wetsartikel luidende: «...komt voor de accountantsdienst van het ministerie van ...voor het jaar 2007 als volgt te luiden» is zodanig gekozen, dat de accountantsdienst de gewijzigde reikwijdte van de verklaring zowel dient toe te passen met betrekking tot het departementale jaarverslag van het betrokken departement als met betrekking tot een eventueel niet-departementaal jaarverslag waarvoor de betrokken minister verantwoordelijk is (zoals bijvoorbeeld een jaarverslag van een begrotingsfonds of van een van de begrotingshoofdstukken I, II, IV of IXA).

Er wordt in de wettekst nog gesproken van accountantsdienst in plaats van auditdienst, omdat die terminologie in de Comptabiliteitswet 2001 nog wordt gehanteerd. Bij de voorziene modernisering van de Comptabiliteitswet zal accountantsdienst worden vervangen door auditdienst.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
M. J. A. van der Hoeven

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. Leeswijzer	4
2. Het beleid	4
2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven en ontvangsten	4
2.2 Beleidsartikelen	7
2.3 Niet-beleidsartikelen	28

B. TOELICHTING OP DE SUPPLETORE BEGROTING

1. Leeswijzer

In deze 1e suppletore begroting van OCW zijn de effecten van de besluiten van het Kabinet over de Voorjaarsnota verwerkt. Als gevolg van de besluitvorming wordt in de OCW-begroting in 2006 een uitgavenpeil van € 29,2 miljard geraamd. Alleen de beleidsmatige en autonome mutaties groter dan € 2,2 miljoen worden toegelicht op de beleidsartikelen. Indien een mutatie politiek relevant is, wordt deze mutatie altijd toegelicht. De onderstaande generale mutaties worden niet meer op de beleidsartikelen toegelicht.

Dit onderdeel van de memorie van toelichting bestaat uit een algemeen deel en een artikelsgewijs deel. Het algemene deel bevat een overzicht van toelichtingen op de volgende onderdelen:

- Per saldo generale wijzigingen in de begroting 2006 (paragraaf 2.1.1);
- Wijzigingen in de onderwijsdeelname (paragraaf 2.1.2);
- Uitdeling van de loon- en prijsbijstelling (paragraaf 2.1.3).

Aansluitend wordt ook per beleidsartikel een overzicht van de wijzigingen in de OCW-begroting gegeven, inclusief toelichting (paragraaf 2.2).

2. Het beleid

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

2.1.1 Generale wijzigingen in de begroting 2006

In de 1e suppletore begroting 2006 is de OCW-begroting per saldo generaal verhoogd met € 337,2 miljoen. Onderstaande tabel laat zien welke posten dit betreft. Na de tabel volgt een verdere toelichting.

Tabel 1: Overzicht belangrijkste suppletore mutaties 2006 (x € 1 miljoen)

	Artikel	Uitgaven 2006	Ontvangsten 2006
Belangrijkste suppletore generale mutaties:			
	1,3,4,6,7,11,12		
1) Leerlingen- en studentenaantallen	en 13	79,1	
2) Expansie hoger onderwijs	6 en 7	2,4	
3) Volledige leerplicht voor 17-jarigen	3,4 en 12	16,0	
4) Risicoleerlingen mbo	4 en 18	30,0	
5) Stage- en simulatieplaatsen mbo	4	35,0	
6) ESF (leerweg en dagarrangementen)	1 en 4	120,0	
7) Restitutie oorlogskunst / BTW-compensatie RACM	14	7,1	
8) VF/PF	1	- 10,0	
9) Studiefinanciering	11,12 en 13	19,7	
Totaal		299,3	

Toelichting

Leerlingen- en studentenaantallen

De begroting van OCW wordt in 2006 verhoogd met € 79,1 miljoen. In paragraaf 2.1.2 wordt dit nader toegelicht.

Expansie hoger onderwijs

Extra middelen worden beschikbaar gesteld voor een betere toerusting van het hoger onderwijs.

Volledige leerplicht voor 17-jarigen

In 2006 wordt € 16 miljoen beschikbaar gesteld voor het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten. Belangrijk onderdeel van de aanpak is verlenging van de leerplicht tot 18 jaar. Deze verlenging is voorzien vanaf schooljaar 2007. Over de invulling van maatregelen m.b.t. VSV vindt in het kader van de perspectievennota nader overleg plaats.

Risicoleerlingen mbo

Op MBO-niveau 1 en 2 is de schooluitval het grootst en bevinden zich verhoudingsgewijs de meeste risicoleerlingen. Voor extra begeleiding en ondersteuning van deze groep worden middelen beschikbaar gesteld. In 2006 wordt aan de bve-begroting € 30 miljoen toegevoegd.

Stage- en simulatieplaatsen mbo

In de werktop van najaar 2005 heeft het kabinet met de sociale partners afgesproken om met ingang van 2006 € 35 mln. in te zetten voor 20 000 stageplaatsen voor moeilijk plaatsbare leerlingen en simulatieplaatsen.

ESF (leerweg en dagarrangementen)

- Voor de regeling Dagarrangementen en Combinatiefunctie is voor de periode 2006–2008 € 100 miljoen aan het budget toegevoegd (€ 80 miljoen in 2006 en € 20 miljoen in 2008) zodat een doorlopend aanbod van opvang/onderwijs/activiteiten mogelijk is.
- Voor de projecten bestrijden voortijdig schoolverlaten en versterken beroepsbegeleidende leerweg (ESF) is € 40 miljoen in 2006 en € 10 miljoen in 2007 aan de bve-begroting toegevoegd.

Restitutie oorlogskunst/BTW-compensatie RACM

- € 2 miljoen voor de kosten die voortvloeien uit de restitutie van de Goudstikker Collectie.
- De commissie Ekkart brengt adviezen uit inzake mogelijke restitutie van kunst(voorwerpen) die in de Tweede Wereldoorlog van eigenaar wisselden.
- € 5 miljoen is bedoeld voor advisering van de commissie Ekkart, de uitvoering van restitutie van cultuurgooederen uit de Tweede Wereldoorlog, en het wereldwijd bekendmaken van de termijn waarop nog restitutieverzoeken kunnen worden ingediend.
- € 0,1 miljoen voor ICT-diensten van de rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten (RACM).

VF/PF

In 2005 zijn extra middelen uitgetrokken voor verwachte werkloosheid van I/D-werknemers als gevolg van de vermindering van gesubsidieerde arbeid aan de gemeenten. Het aantal werklozen blijkt lager dan de raming. Dit werkt meerjarig door. Hiertoe is het budget voor de opslag voor werkloosheidskosten structureel met € 10 miljoen verlaagd.

Studiefinanciering

De raming voor de uitgaven studiefinanciering en WTOS is bijgesteld naar aanleiding van de realisatie 2005 en de eerste resultaten van de uitgaven in januari en februari 2006. Voor een groot deel is dit het gevolg van het feit dat studenten ho langzamer afstuderen dan verwacht. Hierdoor heeft de IB-Groep in 2005 en begin 2006 minder prestatiebeurs omgezet naar gift dan oorspronkelijk geraamd

2.1.2 Wijzigingen in de onderwijsdeelnamen 2006

Jaarlijks wordt een raming van het aantal leerlingen en studenten in de verschillende onderwijssectoren opgesteld. De wijzigingen in de onderwijsdeelnamen worden budgettair vertaald in de OCW-begroting. De

effecten voor de OCW-begroting 2006 zijn weergegeven in de volgende tabel. Per saldo heeft dit een budgettair effect van € 79,1 miljoen voor 2006.

Bedrag x € 1 miljoen

	2006	2007	2008	2009	2010
Primair onderwijs (artikel 1)	87,1	118,0	118,0	118,0	118,0
Voortgezet onderwijs (artikel 3)	- 14,3	- 8,6	- 8,6	- 8,6	- 8,6
Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie (artikel 4)	1,2	27,4	34,5	38,0	41,2
Hoger beroepsonderwijs (artikel 6)	7,9	8,0	9,8	11,4	10,7
Wetenschappelijk onderwijs (artikel 7)	- 25,1	- 36,6	- 42,0	- 40,9	- 37,3
Studiefinanciering (artikel 11, 12 en 13)	22,2	28,9	20,6	29,7	30,4
Raming leerlingen-aantallen	79,1	137,2	132,3	147,6	154,5
Expansie hoger onderwijs (artikel 6 en 7)	2,4	42,8	66,1	110,4	172,7
Totaal	81,4	180,0	198,5	257,9	327,2

Primair onderwijs

De nieuwe bevolkingsprognose en de leerlingentelling van 1 oktober 2005 hebben tot een bijstelling van de leerlingenraming geleid. Voor het overgrote deel gaat het om de groei in de geïndiceerde leerlingen, hetzij in het regulier onderwijs met rugzak en ambulante begeleiding, hetzij in de WEC-scholen. De uitgaven in 2006 nemen met € 87,1 miljoen toe en vanaf 2007 bedragen de meeruitgaven € 118 miljoen.

Voortgezet onderwijs

Voor het jaar 2006 is een bedrag van € 14,3 miljoen afgeboekt op basis van de meest recente leerlingenontwikkeling. Dit is vooral een gevolg van een correctie op de leerlingenraming doordat de in de raming van 2005 verwerkte voorlopige leerlingentelling 2004 te hoog was.

Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Het totaal aantal deelnemers in het mbo is hoger dan vorig jaar geraamd. De stijging komt vooral voort uit het onverwacht hoge aantal getelde deelnemers in voltijd-bol per 1 oktober 2005. Per saldo resulteert dit in een verhoging van de begroting 2006 met € 1,2 miljoen.

Hoger beroepsonderwijs

De verhoging is toegepast omdat het aantal in 2005 getelde studenten wat meer is dan de raming van 2005. Deze verhoging heeft alleen betrekking op het voltijd-hbo, voor deeltijd-hbo is er juist sprake van een tegenvallende ontwikkeling. Per saldo wordt hierdoor de begroting in 2006 verhoogd met in totaal € 7,9 miljoen oplopend tot € 10,7 miljoen in 2010.

Wetenschappelijk onderwijs

De verlaging die verband houdt met het aantal studenten is toegepast omdat dit aantal in de referentieraming 2006 lager ligt dan de raming van 2005. De instroom van nieuwe wo-studenten is niet verlaagd, maar wel het aantal hogerejaars studenten. In 2006 leidt dit tot een verlaging van de begroting met € 25,1 miljoen oplopend tot € 37,3 miljoen in 2010.

Studiefinancieringsbeleid

Het totale aantal leerlingen en studenten in MBO 1 en MBO 2 is gestegen, hetgeen effect heeft op de ramingen voor studiefinanciering. Per saldo wordt de begroting voor 2006 met € 22,2 miljoen verhoogd.

2.1.3 Utdeling van de loon- en prijsbijstelling

In deze 1e suppletore begroting is een groot aantal technische wijzigingen in de begroting opgenomen. Het betreft onder meer (interne) overboekingen tussen de artikelen in de OCW-begroting. Daarnaast worden de uitdeling van de loon- en prijsbijstelling tot de technische wijzigingen gerekend.

Loonbijstelling

De loonbijstelling tranche 2006 betreft een bedrag van € 432 miljoen in 2006.

De uitdeling van de loonbijstelling naar de verschillende beleidsterreinen wordt in de 2e suppletore begroting 2006 en de ontwerp-begroting 2007 verwerkt.

Prijsbijstelling

De prijsbijstelling tranche 2006 betreft een bedrag van € 107,7 miljoen. Op dit bedrag wordt ongeveer € 7 miljoen gekort in verband met de rijksbrede taakstelling van € 23 miljoen die voortvloeit uit de moties van Algemene Politieke Beschouwingen ter dekking van de nota wijziging begroting 2006. De uitdeling van de prijsbijstelling naar de verschillende beleidsterreinen wordt in de 2e suppletore begroting 2006 en de ontwerp-begroting 2007 verwerkt.

2.2 De beleidsartikelen

1 Primair onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 1 (x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009	Mutatie 2010
Verplichtingen	7 795 403	10 176	283 926	8 089 505	167 388	155 888	135 888	135 888
Waarvan garantieverplichtingen								
Totaal uitgaven	7 796 497	10 176	283 926	8 090 599	167 388	155 888	135 888	135 888
<i>Programma-uitgaven</i>	<i>7 791 322</i>	<i>10 176</i>	<i>283 153</i>	<i>8 084 651</i>	<i>167 008</i>	<i>156 003</i>	<i>136 003</i>	<i>136 003</i>
- Stelselonderhoud	6 079 863	- 920	69 697	6 148 640	45 519	4 204	- 16 278	- 16 420
- Kwaliteit en innovatie	83 034	0	3 200	86 234	0	0	0	0
- school en omgeving	1 615 175	11 136	144 507	1 770 818	121 489	151 799	152 281	152 423
<i>Programma-uitgaven overig:</i>								
- IB-groep	16 989	- 40	3 094	20 043				
- CFI	23 812		73	23 885				
<i>Voorcalculatorische uitdelingen</i>								
- 27 551			62 582	35 031				
Apparaatsuitgaven	5 175		773	5 948	420	- 75	- 75	- 75
Ontvangsten	23 306		51 095	74 401	31 500			

Toelichting

Voor het primair onderwijs is sprake van een stijging van de uitgaven en verplichtingen ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2006 van € 284 miljoen. Voor € 144 miljoen betreft het technische mutaties. Als gevolg van autonome en beleidsmatige mutaties is de begroting met € 140 miljoen gestegen. De ontvangsten zijn met € 51,1 miljoen gestegen, dit betreft technische mutaties.

Toelichting uitgavenmutaties

Referentieraming 2006

De nieuwe bevolkingsprognose en de leerlingentelling van 1 oktober 2005 hebben tot een bijstelling van de leerlingenraming geleid. Voor het overgrote deel gaat het om de groei in de geïndiceerde leerlingen, hetzij in het regulier onderwijs met rugzak en ambulante begeleiding, hetzij in de WEC-scholen. Deze mutatie doet zich voor bij de doelstellingen stelselonderhoud en school en omgeving.

Technische mutaties personele uitgaven

- Op de begroting van PO staan de gelden gereserveerd voor kinderopvang voor het funderend onderwijs en de beroeps- en volwasseneducatie (PO, VO en BVE). Omdat bij BVE de arbeidsvoorwaarden (w.o. kinderopvang) gedecentraliseerd zijn, is € 2 miljoen structureel vanaf 2006 naar artikel 4 overgeboekt voor kinderopvang in die sector. De mutatie doet zich voor bij de doelstelling stelselonderhoud.
- In de nota van wijziging is een structurele vermindering van de uitgaven van € 4,8 miljoen in 2006 tot € 5,0 miljoen in 2010. De mutatie doet zich voor bij de doelstellingen stelselonderhoud en school en omgeving.

Voorcalculatorische uitdelingen

In 2006 wordt het personele artikel ten gevolge van de doorwerking van de afloop van de interim vergoeding ziektekosten uit algemene middelen bijgesteld met € 65 miljoen. Daarnaast is in oktober 2005 een CAO afgesproken met de onderwijssector VO/PO waarvoor een kasschuif nodig was van € 2,4 miljoen van 2006 naar 2005.

Vervangingsfonds en Participatiefonds

In 2005 zijn extra middelen uitgetrokken voor verwachte werkloosheid van I/D-werknemers als gevolg van de vermindering van gesubsidieerde arbeid aan de gemeenten. Het aantal werklozen blijkt lager dan de raming. Dit werkt meerjarig door. Met deze mutatie wordt het budget voor de opslag voor werkloosheidskosten structureel met € 10 miljoen verlaagd. Deze mutatie doet zich voor bij de doelstelling stelselonderhoud.

Tussenschoolse opvang, brede school

Vanaf 2006 wordt € 30 miljoen geïnvesteerd in het (laten) organiseren van de tussenschoolse opvang. Hiervoor is € 30 miljoen overgeboekt van SZW. Deze mutatie doet zich voor bij de doelstelling school en omgeving.

Verlaging klassengrootte VSO-ZMLK

In de nota van wijziging wordt de personele en materiële vergoeding met € 13,2 miljoen verhoogd om de groepsgrootte in het voortgezet speciaal onderwijs aan zeer moeilijk lerende kinderen te verkleinen. Deze mutatie doet zich voor bij de doelstelling school en omgeving.

Zwemvaardigheid, onderwijsnummer

De regeling voor gemeenten voor het verbeteren van het zwemonderwijs

wordt niet per 1 augustus 2006 gestopt, maar met ingang van 1 januari 2006. Met deze mutatie wordt het budget voor zwemvaardigheid daarom verder verlaagd. Deze middelen worden ingezet voor de invoering van het onderwijsnummer. Deze mutaties doen zich voor bij de doelstellingen stelselonderhoud en school en omgeving.

Innovatie

In de najaarsnota 2005 is het innovatiebudget met € 3,2 miljoen verlaagd ten gunste van het budget voor de regeling bestuur en management. Met de opgenomen mutatie wordt dit bedrag in 2006 weer aan het innovatiebudget toegevoegd ten laste van het budget voor bestuur en management.

Brede school en arbeidspleksimulaties in VSO

Voor de regeling Dagarrangementen en Combinatiefunctie is voor de periode 2006–2008 € 100 miljoen aan het budget toegevoegd (€ 80 miljoen in 2006 en € 20 miljoen in 2008). In verband met de kosten voor de huisvesting voor brede scholen en de verbetering van de arbeidspleksimulaties in het voortgezet speciaal onderwijs is zowel voor 2006 als voor 2007 een uitgavenverhoging van € 31,5 miljoen opgenomen in de vorm van een desaldering. Deze mutatie doet zich voor bij de doelstelling school en omgeving.

OALT

In 2005 is een bedrag van € 19,6 miljoen aan OALT-ontvangsten niet gerealiseerd; dat bedrag wordt dit jaar ontvangen.

Toelichting ontvangstenmutaties

- In 2005 is een bedrag van € 19,6 miljoen aan OALT-ontvangsten niet gerealiseerd; dat bedrag wordt dit jaar ontvangen.
- In verband met de kosten voor de huisvesting voor brede scholen en arbeidsplek-simulaties in het VSO is zowel voor 2006 als voor 2007 een ontvangstenverhoging van € 31,5 miljoen opgenomen in de vorm van een desaldering. Deze ontvangstenverhoging wordt verrekend met het Fonds Economische Structuurversterking (FES).

3. Voortgezet onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 3 (x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009	Mutatie 2010
Verplichtingen	5 654 632	1 029	- 36 758	5 618 903	- 15 194	32 571	32 771	32 871
Waarvan garantie-verplichtingen								
Totaal uitgaven	5 686 575	1 029	- 36 758	5 650 846	- 15 194	32 571	32 771	32 871
Programma-uitgaven	5 681 435	1 029	- 37 354	5 645 110	- 15 143	32 672	32 872	32 972
Stelselonderhoud	5 539 098	- 3 491	- 41 790	5 493 817	- 16 143	31 672	31 872	31 972
Aantrekkelijk onderwijs	25 000			25 000				
Leerlingen specifiek	90 200			90 200				
Gericht leeraanbod	4 254	5 000		9 254				

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009	Mutatie 2010
<i>Programma-uitgaven</i>								
<i>overig:</i>								
Uitvoeringsorganisatie IBG	13 989	- 480	3 406	16 915	1 000	1 000	1 000	1 000
Uitvoeringsorganisatie CFI	8 894		1 030	9 924				
Apparaatsuitgaven	5 140		596	5 736	- 51	- 101	- 101	- 101
Ontvangsten	151 361		- 39 665	111 696	- 39 665			

Toelichting

Voor het voortgezet onderwijs is sprake van een daling van de uitgaven en de verplichtingen met € 36,8 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2006.

Referentieraming (stelselonderhoud)

Voor het jaar 2006 is een bedrag van € 14,3 miljoen afgeboekt op basis van de meest recente leerlingenontwikkeling (zie verder het algemeen deel).

Vmbo (stelselonderhoud)

Beleidsmatig is voor 2006 € 8,9 miljoen en vanaf 2007 € 22,4 miljoen toegevoegd inzake functie- en beloningsdifferentiatie vmbo uit de enveloppemiddelen arbeidsmarkt knelpunten en vermindering werkdruk.

Voortijdig Schoolverlaten (stelselonderhoud)

In verband met de invoering van de volledige leerplicht tot 18 jaar wordt voor 2007 € 5,7 miljoen en vanaf 2008 circa € 14 miljoen aan de begroting van artikel 3 toegevoegd.

Tenslotte is beleidsmatig het budget van de uitvoeringsorganisatie IBG verhoogd, in 2006 met € 3 miljoen en vanaf 2007 met € 1 miljoen, in verband met de kosten van systeemaanpassingen als gevolg van de invoering van de volledige leerplicht tot 18 jaar.

Voor het overige (€ 34,4 miljoen) zijn de mutaties voornamelijk technisch van aard. Voor € 39,7 miljoen betreft het het aandeel van artikel 1 (Primair onderwijs) (€ 31,5 miljoen) en LNV (€ 8,2 miljoen) in de ontvangen middelen uit het Fonds Economische Structuurversterking, die in eerste instantie op artikel 3 waren geboekt en nu worden overgeboekt naar artikel 1 en LNV (zie ook de ontvangsten artikel 3).

De ontvangsten zijn ten opzichte van de ontwerp-begroting 2006 met € 39,7 miljoen neerwaarts bijgesteld. Dit betreft het aandeel van artikel 1 (€ 31,5 miljoen) en LNV (€ 8,2 miljoen) in de ontvangen middelen uit het Fonds Economische Structuur-versterking, die in eerste instantie op artikel 3 waren geboekt en nu worden overgeboekt naar artikel 1 en LNV (zie ook de uitgaven artikel 3).

4. Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 4 (x € 1 000)

	Stand ontwerp begroting 2006	Mutaties NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutaties 2007	Mutaties 2008	Mutaties 2009	Mutaties 2010
Verplichtingen	2 903 855	4 948	318 976	3 227 779	240 770	290 420	294 120	297 120
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	2 886 099	- 1 552	134 579	3 019 126	193 870	261 920	289 920	293 120
Programma uitgaven:	2 882 585	- 1 552	134 609	3 015 642	189 037	262 087	290 087	293 287
<i>Instandhouding van het stelsel</i>	2 395 307	- 2 332	35 931	2 428 906	121 187	176 087	182 087	185 287
Bekostiging ROC's en KBB's	2 395 307	- 2 332	35 931	2 428 906	121 187	176 087	182 087	185 287
<i>Voldoende geschikt onderwijspersoneel dat ondernemend is richting de eigen loopbaan</i>	4 274			4 274				
Budget toevoegen decentraal instellingsbudget	4 274			4 274				
<i>Meer innovatie en rendement door samenwerking tussen instellingen</i>	107 800		- 4 260	103 540				
Innovatiearrangement beroepskolom	20 000			20 000				
Innovatiebox	0			0				
Cultuur en school	400			400				
Kenniscirculatie MKB	6 000			6 000				
Kenniscentrum SenterNovem	400			400				
Innovatiebox FES middelen	81 000		- 4 260	76 740				
<i>Meer aandacht voor een variëteit leerloopbanen, verhoging rendement</i>	74 525		50 000	125 525	31 800	50 000	72 000	72 000
Regeling impuls beroepskolom	36 165			36 165				
Voortijdig schoolverlaten ZAT's MBO (n.a.v. IBO mbo)	38 360			38 360	0	10 000	10 000	10 000
Nieuwe voorzieningen i.k.v. leerplichtverlenging				0		17 000	17 000	17 000
Handhaving leerplichtverlenging				0	5 800	13 000	13 000	13 000
Convenanten VSV			10 000	10 000	6 000			
ESF/VSV/BBL			40 000	40 000	10 000			
Maatwerk/evaluatie/uitrol (n.a.v. IBO mbo)				0		10 000	32 000	32 000
<i>Aantrekkelijke onderwijsinhoud die aansluit op de arbeidsmarkt</i>	16 300		35 000	51 300	35 000	35 000	35 000	35 000
Herontwerp kwalificatiestructuur/mbo	5 000			5 000				
Examens mbo	11 300			11 300				
Stage- en simulatieplaatsen	0		35 000	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
<i>De instellingen zijn breed toegankelijk</i>	24 100	- 5 600	10 033	28 533	50			
Algemeen	6 300			6 300				
Programmaliijn duale trajecten	4 000			4 000				
Programmaliijn leerwerkloket	13 300			13 300				

	Stand ontwerp begroting 2006	Mutaties NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutaties 2007	Mutaties 2008	Mutaties 2009	Mutaties 2010
Programmalijn drempels slechten	500			500				
<i>Meedoen in de samenleving</i>	245 016	6 500		251 516				
Inkoop educatie activiteiten	244 616			244 616				
Alfabetisering	400			400				
Gehandicapten	0	6 500		6 500				
<i>Meer eigen verantwoordelijkheid van de deelnemers</i>	5 715			5 715				
Versterking loopbaan oriëntatie en begeleiding	2 859			2 859				
Medezeggenschap	1 600			1 600				
Overige instrumenten	1 256			1 256				
Programma uitgaven overig	9 548	- 120	7 905	17 333	1 000	1 000	1 000	1 000
IBG	2 232	- 120	3 000	5 112	1 000	1 000	1 000	1 000
CFI	7 316		4 905	12 221				
Apparaatsuitgaven	3 514		- 30	3 484	- 167	- 167	- 167	- 167
Ontvangsten	81 000		- 4 260	76 740	0	0	0	0

Toelichting mutaties

Voor het beroepsonderwijs en de volwasseneneducatie is sprake van een stijging van de uitgaven met € 134,6 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2006.

Voor € 2,8 miljoen betreft het technische mutaties. Als gevolg van autonome en beleidsmatige mutaties is de begroting met € 131,7 miljoen gestegen.

De ontvangsten zijn met € 4,2 miljoen gedaald. Dit betreft een technische mutatie.

Toelichting per operationele doelstelling

In het algemene deel van deze suppletore wet worden de mutaties die als gevolg van de Voorjaarsnotabesluitvorming hebben plaatsgevonden tevens toegelicht.

Instandhouding van het stelsel

De verhoging van € 36 miljoen voor het onderdeel «Instandhouding van het stelsel» is onder andere het gevolg van:

- Een verhoging van € 4,8 miljoen structureel vanaf 2006 voor lerarenbeleid en tolk- en vertalingdiensten. Deze verhoging is het gevolg van een overboeking van het bestedingsplan naar de lumpsum binnen het beleidsartikel van bve en vindt hierdoor budgettair neutraal plaats.
- Een verhoging in 2006 van € 1,2 miljoen voor de toename van het aantal deelnemers aan het beroepsonderwijs. In 2007 bedraagt deze verhoging € 27,4 miljoen, in 2008 € 34,5 miljoen, in 2009 € 38,0 miljoen, in 2010 € 41,2 miljoen en in 2011 € 45,2 miljoen.
- Naar aanleiding van de Voorjaarsnotabesluitvorming wordt in 2006 € 30 miljoen aan de bve-begroting toegevoegd. Op MBO niveau 1 en 2 is de schooluitval het grootst en bevinden zich verhoudingsgewijs de meeste risicoleerlingen. Voor extra begeleiding en ondersteuning van deze groep worden middelen beschikbaar gesteld.

Overig:

- Naar aanleiding van de Voorjaarsnotabesluitvorming wordt in 2007 € 34,2 miljoen aan de bve-begroting toegevoegd voor de bekostiging van het extra aantal leerlingen als gevolg van de leerplichtverlenging tot 18 jaar. In 2007 en volgende jaren bedraagt deze verhoging € 82 miljoen.

Meer innovatie en rendement door samenwerking tussen instellingen

Een verlaging van € 4,2 miljoen is het gevolg van een overboeking naar het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van een deel van de middelen uit het Fonds Economische Structuurversterking voor lesmateriaal, docentstages en leren in bedrijf.

Meer aandacht voor een variëteit aan leerloopbanen, verhoging rendement

De verhoging van € 50 miljoen voor het onderdeel «Meer aandacht voor een variëteit aan leerloopbanen, verhoging rendement» is onder andere het gevolg van:

- Het verhogen van het budget voor het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten met € 10 miljoen in 2006 en € 6,0 miljoen in 2007. Met deze middelen worden op korte termijn convenanten gesloten met contactgemeenten van tien rmc-regio's met de grootste aantallen voortijdig schoolverlaters.
- Het vroegtijdig sluiten van het ESF-loket; daarom is € 40 miljoen in 2006 en € 10 miljoen in 2007 toegevoegd aan de bve-begroting voor de projecten bestrijden voortijdig schoolverlaten en versterken beroepsbegeleidende leerweg.

Verder zijn van belang:

- Een verhoging van € 10 miljoen structureel vanaf 2007 voor zorgadvies teams in het mbo. Deze middelen zijn aan de begroting toegevoegd naar aanleiding van de uitkomsten van het Interdepartementaal beleidsonderzoek mbo.
- Een verhoging van € 17 miljoen structureel vanaf 2008 voor het inrichten van nieuwe voorzieningen in het kader van de invoering van de leerplichtverlenging tot 18 jaar.
- Een verhoging van € 5,8 miljoen in 2007 en € 13 miljoen structureel vanaf 2008 voor het handhaven van de leerplicht als gevolg van de leerplichtverlenging tot 18 jaar.
- Een verhoging van € 10 miljoen in 2008 en € 32 miljoen structureel vanaf 2009 voor meer maatwerk en evaluatie van deelnemers op de niveau's 1 en 2 van het mbo. Deze middelen zijn aan de begroting toegevoegd naar aanleiding van de uitkomsten van het Interdepartementaal beleidsonderzoek mbo.

Aantrekkelijke onderwijsinhoud die aansluit op de arbeidsmarkt

Een verhoging van € 35 miljoen structureel vanaf 2006 is bestemd voor stage- en simulatieplaatsen.

De instellingen zijn breed toegankelijk

De verhoging van € 10 miljoen betreft met name een intertemporele compensatie voor het project Leren en Werken van € 9,7 miljoen. Voor deze middelen is in 2005 een juridische verplichting aangegaan. De uitgaven vinden in 2006 plaats.

IBG

Een verhoging van € 3 miljoen in 2006 en € 1 miljoen vanaf 2007 is bestemd voor de invoering van de leerplichtverlenging tot 18 jaar.

CFI

De verhoging van € 4,9 miljoen op dit onderdeel betreft onder andere een

intertemporele compensatie vanuit 2005 ad € 2,2 miljoen voor de uitvoeringskosten ESF. Dit bedrag moet alsnog in 2006 worden betaald.

Ontvangsten

Dit betreft het aandeel van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit in de ontvangen FES-middelen voor de beroepskolom.

5. Technocentra

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 16 (x € 1 000)

	Stand ontwerp begroting 2006	Mutaties NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutaties 2007	Mutaties 2008	Mutaties 2009	Mutaties 2010
Verplichtingen	0		9 136	9 136	9 136	9 136	9 136	0
Waarvan garantieverplichtingen								
Totaal uitgaven	0		9 136	9 136	9 136	9 136	9 136	0
Programma uitgaven								
Technocentra			9 136	9 136	9 136	9 136	9 136	
Ontvangsten	0		9 136	9 136	9 136	9 136	9 136	0

Toelichting mutaties

Voor de technocentra is sprake van een stijging van de uitgaven en ontvangsten met € 9,1 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2006.

Technocentra

Dit betreft een ontvangst ad € 9,1 miljoen uit het Fonds Economische Structuurversterking ten behoeve van de technocentra onder gelijktijdige verhoging van de uitgaven.

6. Hoger beroepsonderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 6 (x € 1 000)

	Stand ontwerp begroting 2006	Mutaties NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutaties 2007	Mutaties 2008	Mutaties 2009	Mutaties 2010
Verplichtingen	1 868 271	4 197	71 876	1 944 344	63 917	94 748	128 804	161 990
Waarvan garantieverplichtingen								
Uitgaven	1 823 750	3 636	10 781	1 838 167	46 259	64 395	94 748	128 804
Programma uitgaven:	1 819 237	3 636	10 357	1 833 230	46 042	64 178	94 531	128 587
<i>Stelsel</i>	<i>1 711 900</i>	<i>5 390</i>	<i>8 389</i>	<i>1 725 679</i>	<i>44 812</i>	<i>63 528</i>	<i>93 881</i>	<i>127 937</i>

	Stand ontwerp begroting 2006	Mutaties NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutaties 2007	Mutaties 2008	Mutaties 2009	Mutaties 2010
Toerusting van instellingen voor het verzorgen van hoger onderwijs en onderzoek	1 711 900	5 390	8 389	1 725 679	44 812	63 528	93 881	127 937
<i>Getalenteerde studenten (binnen en buiten Nederland) aantrekken met uitdagend en excellent hoger onderwijs</i>	5 616	0	0	5 616	0	0	0	0
Toelatingsbeleid in het hoger onderwijs	3 307			3 307				
Internationalisering in het hoger onderwijs	309			309				
Voortzetting Delta-beurzen	2 000			2 000				
<i>Versterken innovatief vermogen van Nederland door optimale benutting hoger onderwijs</i>	81 832	- 1 474	8	80 366	0	0	0	0
Lectoren en kenniskringen	38 435	- 1 474		36 961				
Zorgopleidingen in het hoger onderwijs	9 300			9 300				
Deltaplan bèta/techniek	25 297		8	25 305				
Regionale Actie en Aandacht voor Kennis-innovatie	5 000			5 000				
Versterking kennis-infrastructuur publieke sector	3 800			3 800				
<i>Werken aan een goed opgeleide beroepsbevolking door maximale participatie aan hoger onderwijs</i>	5 850	0	1 400	7 250	1 230	650	650	650
Studiekeuze informatie voor het hoger onderwijs	800		1 400	2 200	1 230	650	650	650
E-learning	3 300			3 300				
Verhoging deelname allochtone studenten/ Ambassadeursnetwerk	1 650			1 650				
Emancipatie	100			100				
<i>Meer onderzoekers van meer kwaliteit door verbeteren en aantrekkelijker maken van onderzoekersopleidingen</i>	1 000	0	0	1 000	0	0	0	0
Professional doctorates	1 000			1 000				
<i>Programma-uitgaven overig</i>	13 039	- 280	560	13 319	0	0	0	0
IBG	8 073	- 280		7 793				
CFI	4 966		560	5 526				
Apparaatsuitgaven hoger onderwijs	4 513		424	4 937	217	217	217	217
Ontvangsten	17		0	17	0	0	0	0

Toelichting mutaties

Voor het hoger beroepsonderwijs is sprake van een stijging van de uitgaven met € 10,8 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2006.

Voor € 2,1 miljoen betreft het technische mutaties. Als gevolg van auto-

nome en beleidsmatige mutaties is de begroting met € 8,7 miljoen gestegen.

De ontvangsten zijn niet gewijzigd.

Toelichting per operationele doelstelling

Stelsel

De verhoging van € 8,4 miljoen in 2006 voor het onderdeel «toerusten van instellingen voor het verzorgen van hoger onderwijs en onderzoek» is met name het gevolg van een verhoging met € 7,9 miljoen voor de toename van het aantal studenten in het hbo. De verhoging is toegepast omdat het aantal studenten in de Referentieraming 2006 hoger ligt dan de raming van 2005 (zie ook de toelichting in het algemene deel van deze suppletore begroting). In 2007 bedraagt de verhoging € 8,0 miljoen, in 2008 € 9,8 miljoen, in 2009 € 11,4 miljoen en in 2010 € 10,7 miljoen.

Gelet op het belang dat wordt gehecht aan de verdere versterking van de kenniseconomie en het innovatief vermogen van Nederland is besloten tot een extra investering in het hoger onderwijs. Vanaf 2007 vindt een structurele verhoging plaats van het macrobudget voor het hoger onderwijs. Voor 2007 bedraagt de verhoging voor het hbo € 37,3 miljoen, voor 2008 € 53,7 miljoen, voor 2009 € 82,5 miljoen en voor 2010 € 117,2 miljoen. Dit heeft een positieve ontwikkeling op de uitgaven per student. Met de HBO-raad en de VSNU zullen nadere afspraken worden gemaakt over de beleidsmatige invulling van de middelen voor respectievelijk het hbo en het wo.

7. Wetenschappelijk onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 7 (x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutaties 2007	Mutaties 2008	Mutaties 2009	Mutaties 2010
Verplichtingen	3 572 264	- 1 652	- 136 682	3 433 930	- 20 168	- 3 629	27 457	69 123
Waarvan garantie-verplichtingen								
Programma-uitgaven	3 366 769	- 2 721	- 12 134	3 351 914	- 21 706	- 20 168	3 629	27 657
<i>Stelsel</i>	<i>3 324 693</i>	<i>- 2 721</i>	<i>- 11 484</i>	<i>3 310 488</i>	<i>- 21 174</i>	<i>- 19 636</i>	<i>- 3 122</i>	<i>28 307</i>
Toerusting van instellingen voor het verzorgen van hoger onderwijs en onderzoek	3 303 196	- 2 721	- 11 484	3 288 991	- 21 174	- 19 636	- 3 122	28 307
Toerusting van faciliterende organisaties gericht op het hoger onderwijs	21 497		0	21 497				
<i>Getalenteerde studenten (binnen en buiten Nederland) aantrekken met uitdagend en excellent onderwijs</i>	<i>9 625</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>9 625</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Toelatingsbeleid in het hoger onderwijs	1 645		0	1 645				
Ruim baan voor talent								
International centres of excellence	5 000		0	5 000				
Internationalisering in het hoger onderwijs	1 980		0	1 980				

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutaties 2007	Mutaties 2008	Mutaties 2009	Mutaties 2010
Voortzetting Deltabeurzen	1 000		0	1 000				
<i>Versterken innovatief vermogen van Nederland door optimale benutting hoger onderwijs</i>	6 473	0	0	6 473	0	0	0	0
Zorgopleidingen in het hoger onderwijs	2 675		0	2 675				
Dynamisering eerste geldstroom wetenschappelijk onderzoek	3 798		0	3 798				
Numerus fixus geneeskundeopleidingen in het wetenschappelijk onderwijs*								
Sectorplan technische universiteiten								
Sectorplan wiskunde								
<i>Werken aan een goed opgeleide beroepsbevolking door maximale participatie aan hoger onderwijs</i>	9 045	0	- 650	8 395	- 532	- 532	- 507	- 650
Studiekeuze-informatie voor het hoger onderwijs	650		- 650	0	- 650	- 650	- 650	- 650
Surf Educatiefonds in het hoger onderwijs	4 000		0	4 000				
Digitale universiteit in het hoger onderwijs	1 700		0	1 700				
Verhoging deelname studenten met een handicap	2 695		0	2 695	118	118	143	
<i>Meer onderzoekers van meer kwaliteit door verbeteren en aantrekkelijker maken van onderzoekersopleidingen</i>	16 933	0	0	16 933	0	0	0	0
Jonge universiteiten	6 000		0	6 000				
Onderzoeksmasters in het wetenschappelijk onderwijs	9 933		0	9 933				
Professional doctorate	1 000		0	1 000				
Programma-uitgaven overig	0	0	0	0	0	0	0	0
IBG	0		0	0				
CFI	0		0	0				
Apparaatsuitgaven	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	1 400	0	10 066	11 466	10 066	10 066	10 066	10 066

* Vanaf 2005 maken de middelen deel uit van toerusting (lumpsum).

Toelichting mutaties

Voor het wetenschappelijk onderwijs is sprake van een daling van de uitgaven met € 12,1 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2006. Voor technische mutaties is er sprake van een verhoging van € 10,6 miljoen. Als gevolg van autonome mutaties is de begroting met € 22,7 miljoen gedaald. De ontvangsten zijn met € 10,1 miljoen gestegen.

Stelsel

De verlaging van € 11,5 miljoen in 2006 voor het onderdeel «toerusting van instellingen voor het verzorgen van hoger onderwijs en onderzoek» wordt met name verklaard door:

- Een verlaging van € 25,1 miljoen in 2006 als gevolg van de ontwikkeling van het aantal studenten. Deze verlaging is toegepast omdat het aantal studenten in de Referentieraming 2006 lager ligt dan de raming van 2005 (zie ook de toelichting in het algemene deel van deze supplementaire begroting). In 2007 bedraagt de verlaging € 36,6 miljoen, in 2008 € 42 miljoen, in 2009 € 40,9 miljoen en in 2010 € 37,3 miljoen.
- Een verhoging met € 10,1 miljoen (inclusief prijsbijstelling 2006) uit het Fonds Economische Structuurversterking (zie de toelichting hieronder bij *Ontvangsten*).
- Een verhoging in 2006 van € 2,4 miljoen. Gelet op het belang dat wordt gehecht aan de verdere versterking van de kenniseconomie en het innovatief vermogen van Nederland is besloten tot een extra investering in het hoger onderwijs. Vanaf 2006 vindt een structurele verhoging plaats van het macrobudget voor het hoger onderwijs. Voor 2007 bedraagt de verhoging voor het wo € 5,4 miljoen, voor 2008 € 12,4 miljoen, voor 2009 € 27,9 miljoen en voor 2010 € 55,5 miljoen. Dit heeft een positieve ontwikkeling op de uitgaven per student.

Met de HBO-raad en de VSNU zullen nadere afspraken worden gemaakt over de beleidsmatige invulling van de middelen voor respectievelijk het hbo en het wo.

Ontvangsten

Uit het Fonds Economische Structuurversterking heeft het kabinet totaal € 50 miljoen beschikbaar gesteld voor de periode 2006–2010 (€ 10,1 miljoen per jaar, inclusief de prijsbijstelling 2006) voor de drie technische universiteiten om samen vijf toponderzoeksinstituten op te richten. Met dit geld kunnen zij dertig nieuwe hoogleraren aanstellen voor deze «Centers of Excellence». Deze mutatie is geboekt onder gelijktijdige verhoging van de uitgaven (zie hiervoor).

Artikel 8 Internationaal onderwijsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel X (x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009	Mutatie 2010
Verplichtingen	15 809	- 911	393	15 291	- 1 037	- 950	- 800	- 800
Waarvan garantie-verplichtingen								
Totaal uitgaven	15 977	- 911	1 352	16 418				
Programma-uitgaven	13 164	- 911	1 300	13 553				
<i>Stimuleren van Internationalisering</i>	7 742	- 25	51	7 768				
Programma's voor internationale mobiliteit	4 819			4 819				
Ondersteunen van bilaterale samenwerkingsverbanden	2 923	- 25	51	2 949				

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009	Mutatie 2010
<i>Ondersteuning van Internationaal opererende organisaties in binnen- en buitenland</i>	5 422	- 886	1 249	5 785				
Ondersteunen van internationaal opererende organisatie in Nederland	4 332			4 332				
Participatie in internationale organisaties	96			96				
OCW-vertegenwoordiging bij de EU te Brussel en beleidsonderzoek	994	- 886	1 249	1 357				
Apparaatsuitgaven	2 813		52	2 865				
Ontvangsten	99			99				

9. Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 9 (x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW-en amendementen	Mutaties 1e Suppletore begroting 2006	Stand 1e Suppletore begroting 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009	Mutatie 2010
Verplichtingen	217 009	11 249	- 13 271	214 987	- 26 493	- 26 493	- 26 493	26 493
Waarvan garantie-verplichtingen								
Totaal uitgaven	217 009	11 249	- 13 271	214 987	- 26 493	- 26 493	- 26 493	26 493
Programma-uitgaven	213 617	11 249	- 13 396	211 470	- 26 440	- 26 440	- 26 440	- 26 440
Arbeidsmarkt	164 681	11 249	- 13 396	162 534	- 26 440	- 26 440	- 26 440	- 26 440
ZVOO	46 942			46 942				
<i>Programma-uitgaven overig:</i>								
Uitvoeringsorganisatie CFI	1 994			1 994				
Apparaatsuitgaven	3 392		125	3 517	- 53	- 53	- 53	- 53
Ontvangsten	0			0				

Toelichting mutaties

Voor het artikel arbeidsmarkt- en personeelsbeleid is sprake van een daling van de uitgaven met € 13,3 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2006.

Voor € 4,6 miljoen betreft het technische mutaties. Als gevolg van autonome en beleidsmatige mutaties is de begroting per saldo met € 8,7 miljoen gedaald.

Toelichting operationele doelstelling

Arbeidsmarkt:

Beleidsmatig is voor 2006 vanuit artikel 9 (arbeidsmarkt- en personeels-

beleid) een bedrag van € 8,9 miljoen aan artikel 3 (voortgezet onderwijs) toegevoegd voor het convenant beloningsdifferentiatie vmbo uit de enveloppemiddelen arbeidsmarkt-knelpunten en vermindering werkdruk. Vanaf 2007 is hiervoor € 22,4 miljoen structureel beschikbaar.

Overigens treedt in 2007 nog een tijdelijk effect op door een stijging van het budget met € 17,0 miljoen voor de uitvoering van de motie voor het behouden van pas afgestudeerde leraren voor het onderwijs door hen boven de formatie aan te stellen en het bevorderen van de doorstroming van leraren van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs. In 2006 is voor deze motie € 12,0 miljoen beschikbaar.

10. Informatie- en communicatietechnologie

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 10 (x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009	Mutatie 2010
Verplichtingen	33 707	- 632	6 364	39 439	- 55	- 50	- 50	- 50
Waarvan garantie-verplichtingen								
Totaal uitgaven	33 707	- 632	6 364	39 439	- 55	- 50	- 50	- 50
Programma-uitgaven	33 707	- 632	6 364	39 439	- 55	- 50	- 50	- 50
Ict-bijdrage per leerling, inclusief internetvoorziening								
Ict ondersteunings- en stimuleringsactiviteiten	22 042			22 042				
<i>Innovatie en versterking kennisinfrastructuur</i>								
Innovatie Balkenende II	3 000		3 000	6 000				
Overige innovatieve projecten	632	- 632	2 644	2 644	- 5			
Centrale voorzieningen	7 800		720	8 520	- 50	- 50	- 50	- 50
Doorlopende verplichtingen	233			233				
Apparaatsuitgaven	0			0				
Ontvangsten	47 776		2 000	49 776				

Toelichting mutaties:

Bij suppletore wet wordt het Ict-artikel verhoogd met € 6,4 miljoen. Het beschikbare bedrag van de begroting Ict komt daarmee op een bedrag van € 39,5 miljoen. De belangrijkste mutaties zijn intertemporele compensaties 2005/2006 ter grote van € 4,4 miljoen voor onder andere het innovatieprogramma kennisrotonde en projecten internetvoorziening. Daarnaast vindt er een desaldering plaats ad € 2,0 miljoen in verband de verrekening van een bijdrage van het Nationaal Actie Programma (NAP) van EZ.

11. Studiefinanciering

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 11 (x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutaties 2007	Mutaties 2008	Mutaties 2009	Mutaties 2010
Verplichtingen Waarvan garantie-verplichtingen	3 085 055	44 760	389 035	3 518 850	- 166 767	150 420	179 870	214 011
Totaal uitgaven	3 085 055	44 760	389 035	3 518 850	- 166 767	150 420	179 870	214 011
Programma-uitgaven	3 017 989	47 000	388 634	3 453 623	- 167 045	150 107	179 371	213 172
Uitvoeringsorganisatie IB-Groep	65 907	- 2 240	431	64 098	297	332	518	858
Apparaatsuitgaven	1 159	0	- 30	1 129	- 19	- 19	- 19	- 19
Ontvangsten	363 800	0	- 22 900	340 900	- 17 300	- 11 900	- 6 100	100

Toelichting mutaties

Voor studiefinanciering is sprake van een stijging van de uitgaven met € 389,0 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2006. Voor € 46,4 miljoen betreft het technische mutaties. Als gevolg van autonome en beleidsmatige mutaties is de begroting met € 342,6 miljoen gestegen.

Programma-uitgaven

De programma-uitgaven stijgen per saldo met € 342,6 miljoen als gevolg van:

- toenemende leerlingenaantallen (€ 28,3 miljoen). Voor een toelichting wordt verwezen naar de algemene toelichting bij deze suppletore begroting;
- bijstelling van de autonome raming 2006, ondermeer als gevolg van de doorwerking van de diverse realisaties over 2005 en de eerste resultaten in januari 2006. In deze mutatie zijn ook de gevolgen van de meer exacte berekeningen van de invoering van het zorgstelsel per 1 januari 2006 en de effecten van de bijgestelde raming van de uitgaven aan deelnemers bol die nog onder de giftsystematiek vallen begrepen (€ 14,3 miljoen);
- een mutatie van € 300,0 miljoen vanwege het kasbeleid op de begroting om het beeld in 2007 niet te belasten. De begroting van 2007 wordt hiervoor met dit bedrag verlaagd. Daardoor is het mogelijk om de betalingen aan de gezamenlijke OV-bedrijven gedeeltelijk te vervroegen.

Ontvangsten

De ontvangsten zijn gedaald met € 22,9 miljoen. Voor € 1,3 miljoen betreft dit technische mutaties. Als gevolg van de doorwerking van de realisaties in 2005 en de eerste resultaten in januari 2006 zijn de ontvangsten verder met € 21,6 miljoen gedaald.

12. Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 12 (x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutaties 2007	Mutaties 2008	Mutaties 2009	Mutaties 2010
Verplichtingen Waarvan garantie-verplichtingen	311 273	- 600	- 15 599	295 074	- 12 423	- 7 681	- 5 565	- 4 970
Totaal uitgaven	311 273	- 600	- 15 599	295 074	- 12 423	- 7 681	- 5 565	4 970
Programma-uitgaven	293 900	0	- 15 400	278 500	- 11 900	- 7 300	- 5 200	- 4 600
Uitvoeringsorganisatie IB-Groep	17 373	- 600	- 199	16 574	- 523	- 381	- 365	- 370
Ontvangsten	13 200	0	- 700	12 500	- 3 700	- 3 700	- 3 700	- 3 700

Toelichting mutaties

Voor tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten is sprake van een daling van de uitgaven met € 15,6 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2006.

Voor € 4,8 miljoen betreft het technische mutaties.

Als gevolg van autonome en beleidsmatige mutaties dalen de uitgaven met € 20,4 miljoen.

De ontvangsten dalen met € 0,7 miljoen.

Uitgaven

Als gevolg van autonome en beleidsmatige mutaties daalt de begroting per saldo met € 20,4 miljoen door:

- toenemende leerlingenaantallen (€ 0,2 miljoen). Voor een toelichting wordt verwezen naar de algemene toelichting bij deze suppletore begroting;
- bijstelling van de autonome raming 2006, voornamelijk als gevolg van de doorwerking van de realisaties op de diverse WTOS-onderdelen over 2005 (- € 20,6 miljoen);

13. Lesgeld

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 13 (x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutaties 2007	Mutaties 2008	Mutaties 2009	Mutaties 2010
Verplichtingen Waarvan garantie-verplichtingen	7 248	- 240	- 1 695	5 313	- 1 514	- 1 545	- 1 529	- 1 749
Totaal uitgaven	7 248	- 240	- 1 695	5 313	- 1 514	- 1 545	- 1 529	- 1 749
Uitvoeringsorganisatie IB-Groep	7 248	- 240	- 1 695	5 313	- 1 514	- 1 545	- 1 529	1 749

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutaties 2007	Mutaties 2008	Mutaties 2009	Mutaties 2010
Ontvangsten	191 800	0	900	192 700	- 5 200	- 10 600	- 11 700	- 9 600

Toelichting mutaties

Voor het lesgeld is sprake van een daling van de uitgaven met € 1,7 miljoen en een stijging van de ontvangsten met € 0,9 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2006 als gevolg van autonome ontwikkelingen.

Uitgaven

Bijstelling met € 1,7 miljoen van het budget van de IB-Groep, dat gedeeltelijk afhankelijk is van de ontwikkeling in het aantal lesgeldplichtigen. Door het afschaffen van het lesgeld voor minderjarige leerlingen is het aantal lesgeldplichtigen fors gedaald.

Ontvangsten

De ontvangsten stijgen met € 0,9 miljoen als gevolg van:

- toenemende leerlingenaantallen (€ 6,3 miljoen). Voor een toelichting wordt verwezen naar de algemene toelichting bij deze suppletore begroting;
- aanpassing van de raming op grond van de realisatie 2005 en een meer exacte berekening van de financiële effecten van het afschaffen van het lesgeld voor leerlingen in het vo en deelnemers bol van 16 en 17 jaar, op basis van de laatste gegevens (- € 5,4 miljoen).

14. Cultuur

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 14 (x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009	Mutatie 2010
Verplichtingen	576 743	8 080	19 868	604 691	23 172	22 545	21 473	21 438
Waarvan garantie-verplichtingen	148 600							
Totaal uitgaven	770 444	8 080	19 868	798 392	23 172	22 545	21 473	21 438
Programma-uitgaven	726 300	8 080	16 710	751 090	20 389	19 971	19 156	19 156
<i>Cultuurnota 2005-2008</i>			8 114	435 026	20 500	20 095	20 040	20 040
Cultuurproducerende instellingen	312 148	- 478	8 136	319 806	20 500	20 095	20 040	20 040
Cultuurondersteunende instellingen	35 810		- 22	35 788				
Fondsen	79 432		0	79 432				
<i>Behoud en Beheer Cultureel Erfgoed</i>			9 433	186 373	1 955	955	0	0
Subsidies Monumentenzorg	68 989		- 105	68 884	- 45	- 45		
Archieven	23 935		0	23 935				
Huisvesting	53 769		- 65	53 704				
Musea (Niet-CuNo)	3 706	9 000	0	12 706				

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1ee suppletore begroting 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009	Mutatie 2010
Behoud en Beheer (overig)	4 241		8 469	12 710	2000	1 000		
Verdrag van Malta en subsidies archeologie	13 300		1 134	14 434				
<i>Bibliotheken</i>			- 1 059	27 616	- 1 147	- 1 147	- 1 147	- 1 147
Subsidies	14 635		- 1 059	13 576	- 1 147	- 1 147	- 1 147	- 1 147
Monitoring en evaluatie RVP Blinden en slechtzienden	1 380		0	1 380				
	12 660		0	12 660				
<i>Verbreden inzet cultuur</i>			0	57 090		1 000	1 000	1 000
Regionale Dynamiek	30 895			30 895				
Cultuur en Ruimte	2 293			2 293				
Cultuur en School	16 148			16 148				
Cultuur en ICT	4 850			4 850		1 000	1 000	1 000
Cultuur en Economie	1 434			1 434				
Internationaal Cultuurbeleid (HGIS)	1 470			1 470				
<i>Overig</i>	30 492	- 442	154	30 204	- 894	- 903	- 711	- 711
<i>Nationaal Archief</i>	14 713		68	14 781	- 25	- 29	- 26	- 26
Apparaatsuitgaven	44 144		3 158	47 302	2 783	2 574	2 317	2 282
Bestuursdepartement	7 853		2 356	10 203	2 044	2 062	2 062	2 062
Uitvoeringsdiensten	36 291		808	37 099	739	512	255	220
Ontvangsten	3 494	2 510	0	0				

Voor artikel 14 is sprake van een stijging van de uitgaven met € 27,9 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2006. Voor € 1,0 miljoen betreft het technische mutaties. Als gevolg van mutaties via nota van wijziging en beleidsmatige mutaties is de begroting met € 26,9 miljoen gestegen.

Toelichting per operationele doelstelling

Cultuurnota 2005–2008

Ten behoeve van de stimulering van de artistieke Nederlandse film is er € 7,5 miljoen toegevoegd aan het budget van Kunsten. Tevens wordt vanaf 2007 een bedrag van € 20 mln structureel toegevoegd aan het filmbudget. Dit geld komt van het Ministerie van Financiën. De fiscale faciliteit voor de film wordt met ingang van 2007 afgeschaft.

Behoud en beheer Cultureel Erfgoed

In totaal is in 2006 € 18,4 miljoen aan het budget toegevoegd, waaronder:

- € 9 miljoen voor de financiering van de bouw van de Amsterdamse vestiging van de Hermitage via nota van wijziging onder gelijktijdige verhoging van de Ontvangsten Cultuur met € 2,5 miljoen (Tweede Kamer, vergaderjaar 2005–2006, 30 300 VIII, nr 52);
- € 1,1 miljoen per kasschuif ten behoeve van de vergoeding van bestuurslasten Malta en gemeenten en provincies;
- € 2 miljoen voor de kosten die voortvloeien uit de claim met betrekking tot de restitutie van de Goudstikker Collectie;
- € 5 miljoen voor restitutie van cultuurgoederen uit de Tweede Wereldoorlog;
- € 1,7 miljoen per kasschuif uit 2005. Dit betreft de tegenwaarde van de cultuurgoederen uit voormalig joods bezit die om diverse redenen niet meer gerestitueerd kunnen worden aan de eigenaren. Deze middelen

Toelichting bij de Ontvangsten Cultuur

Bij Nota van Wijziging zijn de ontvangsten verhoogd met € 2,5 miljoen ten behoeve van de financiering van de bouw van de Amsterdamse vestiging van de Hermitage (Tweede Kamer, vergaderjaar 2005–2006, 30 300 VIII, nr 52).

15. Media

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 15 (x € 1 000)

	Stand ontwerp- begroting 2006	Mutaties via NvW en amende- menten	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009	Mutatie 2010
Verplichtingen	798 531		- 65 910	732 621	- 43 800	- 58 400	- 53 400	- 53 400
Waarvan garantie- verplichtingen								
Totaal uitgaven	794 984		- 65 910	729 074	- 43 800	- 58 400	- 53 400	- 53 400
Programma-uitgaven								
Gevarieerd Media-aanbod	790 944		- 65 910	725 034	- 43 800	- 58 400	- 53 400	- 53 400
Evenwichtige representatie	3 703			3 703				
Pluriformiteit pers								
Electronische infrastructuur	337			337				
Apparaatsuitgaven	0							
Ontvangsten	264 781		- 40 911	223 870	- 44 100	- 58 100	- 53 100	- 53 100

Toelichting:

Uitgaven:

De mutatie voor publieke omroep betreft enerzijds de daling van het beschikbare budget als gevolg van lagere reclame ontvangsten van € 51 miljoen. Daarnaast is door tegenvallende reclame ontvangsten in 2005 het budget voor 2005 met € 13,9 miljoen overschreden. Dit bedrag is in mindering gebracht op het budget voor 2006.

Ontvangsten:

De daling van de ontvangsten heeft te maken met de daling van het beschikbare budget in verband met lagere reclame ontvangsten van € 51 miljoen. Het budget in 2006 is daarnaast met € 10 miljoen verhoogd in verband met de verwachte opbrengst voor de verkoop van NOB.

16. Onderzoek en wetenschapsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 16 (x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutaties 2007	Mutaties 2008	Mutaties 2009	Mutaties 2010
Verplichtingen	816 618	- 567	28 022	844 073	32 639	24 818	9 658	3 398
Waarvan garantie-verplichtingen				30 772				
Totale uitgaven	869 319	- 856	28 022	896 485	32 639	24 818	9 658	3 398
Programma-uitgaven	865 710	- 856	28 235	893 089	32 758	24 937	9 777	3 517
<i>Operationele doelstelling</i>								
<i>16.3.1: Zorgen voor een goede toerusting en bekostiging van het onderzoeksbestel</i>								
NWO	301 520			301 520				
KNAW	85 991			85 991				
Koninklijke Bibliotheek	35 528			35 528				
Stichting Anno	2 300			2 300				
KNAW bibliotheek	2 305			2 305				
LF TUD bibliotheek	6 861			6 861				
IISG	265			265				
SURF	2 270			2 270				
CPG	454			454				
TNO	193 667			193 667				
BPRC/Stichting AAP	9 288			9 288				
Nationaal Herbarium	1 081			1 081				
NLR	833			833				
Waterloopkundig Laboratorium	1 291			1 291				
Grondmechanica Delft	770			770				
MARIN	870			870				
STT	185			185				
EMBC	724			724				
EMBL	2 898			2 898				
ESA	31 050			31 050				
CERN	28 635			28 635				
ESO	5 915			5 915				
EG-Liaison	191			191				
NTU/INL	1 476			1 476				
EIB	1 168			1 168				
COS	495		- 495		- 493	- 494	- 494	- 494
Nader te verdelen	496	- 703	835	379	359	359	359	359
<i>Operationele doelstelling</i>								
<i>16.3.2: Zorgen voor specifieke stimulering voor kennisopbouw voor de toekomst</i>								
FES – BSIK	44 947		3 548	48 495				
FES – cleanrooms nanotechnologie	17 000			17 000				
FES – TNO automotive	10 700			10 700				
FES – grootschalige infrastructuur	PM		29 472	29 472	30 642	22 822	10 162	3 902
Genomics	11 345			11 345				
Kennisenveloppe	22 881		- 5 000	17 881	2 500	2 500		
EET	7 509			7 509				

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutaties 2007	Mutaties 2008	Mutaties 2009	Mutaties 2010
<i>Operationele doelstelling</i>								
<i>16.3.3: Zorgen voor instroom, behoud van talentvolle onderzoekers</i>								
Vernieuwingsimpuls	17 613			17 613				
Aspasia	2 000			2 000				
Rubicon-programma	4 000			4 000				
<i>Operationele doelstelling</i>								
<i>16.3.4: Intensivering van wetenschap- en techniek-communicatie</i>								
WeTeN								
Uitvoering WTC-beleid	1 670			1 670				
<i>Operationele doelstelling</i>								
<i>16.3.5: Bevorderen nationale coördinatie en internationale samenwerking in wetenschappelijk onderzoek</i>								
Nationale coördinatie	2 367	- 83	- 125	2 159	- 250	- 250	- 250	- 250
Bilaterale samenwerking	4 885	- 70		4 815				
<i>Programma uitgaven overig</i>								
CFI	266			266				
Apparaatuitgaven	3 609		36	3 645	- 119	- 119	- 119	- 119
Ontvangsten	150 912		33 622	184 534	31 001	23 181	10 521	4 261

Toelichting mutaties

Voor onderzoek en wetenschapsbeleid is sprake van een stijging van de uitgaven met € 28,3 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2006.

Voor € 28,1 miljoen betreft het technische mutaties.

De ontvangsten zijn met € 33,6 miljoen gestegen. Het betreffen hier uitsluitend technische mutaties.

Toelichting operationele doelstelling

Zorgen voor specifieke stimulering voor kennisopbouw voor de toekomst
De twee belangrijkste mutaties betreffen ontvangsten uit het Fonds Economische Structuurversterking:

- € 100 miljoen voor de periode 2006 t/m 2011 die op basis van het advies van NWO geconcentreerd en grootschalig worden ingezet voor investeringen in de researchinfrastructuur. De vijf geselecteerde projecten zijn:
  - 1) een digitale databank voor kranten bij de Koninklijke Bibliotheek (€ 12,3 miljoen);
  - 2) een e-science Grid voor Nederland (€ 28,8 miljoen);
  - 3) een geadvanceerde multidisciplinaire faciliteit voor het doen van metingen en experimenten in de sociale wetenschappen (€ 13,9 miljoen),
  - 4) de oprichting/inrichting van een centrum voor geadvanceerde spectroscopie (€ 25,9 miljoen);
  - 5) een Nationaal hersenonderzoekfaciliteit (€ 18,9 miljoen).

– € 3,5 miljoen vanuit 2005 voor het BSIK-project Delft Cluster.
Beide mutaties zijn geboekt onder gelijktijdige verhoging van de ontvangsten.

2.3 De niet-beleidsartikelen

17. Nominaal en onvoorzien

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 17 (x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009	Mutatie 2010
Verplichtingen	33 341	0	537 982	571 323	463 444	440 199	440 022	434 526
Waarvan garantie-verplichtingen								
Uitgaven	33 341	0	537 982	571 323	463 444	440 199	440 022	434 526
Loonbijstelling	2 200	0	432 049	434 249	360 884	335 954	334 498	328 218
Prijsbijstelling	0	0	101 020	101 020	102 560	104 245	105 524	106 308
Nominaal en onvoorzien	31 141	0	4 913	36 054	0	0	0	0
Asielzoekers	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	42 000	0	35 635	77 635	0	0	0	0

Toelichting:

Loonbijstelling

De mutatie van € 498,5 miljoen op de post loonbijstelling betreft de loonbijstelling tranche 2006. Door de invoering van het nieuwe ziektekostenstelsel wordt de interimvergoeding ziektekosten voor het onderwijs- en rijkspersoneel versneld uitbetaald. Door een kasschuif is er vanuit 2005 in 2006 € 66,5 miljoen aan de OCW-begroting toegevoegd. Het bedrag is verdeeld over de volgende beleidsterreinen primair onderwijs (€ 65 miljoen) en voortgezet onderwijs (€ 1,5 miljoen). Het restant van de uitdeling loonbijstelling tranche 2006 naar de verschillende beleidsterreinen wordt in de 2e suppletore begroting 2006 en de ontwerp-begroting 2007 verwerkt.

Prijsbijstelling

De prijsbijstelling tranche 2006 betreft een bedrag van € 107,7 miljoen. Daarnaast heeft OCW ook een aandeel (ongeveer € 7 miljoen structureel) in de taakstelling van € 23 miljoen voortvloeiende uit de moties van Algemene Politieke Beschouwingen ter dekking van de nota wijziging begroting 2006. De uitdeling van de prijsbijstelling naar de verschillende beleidsterreinen wordt in de 2e suppletore begroting 2006 en de ontwerp-begroting 2007 verwerkt.

Nader te verdelen

De mutatie wordt grotendeels verklaard door de eindejaarsmarge 2005/2006 van € 13,3 miljoen.

18. Ministerie algemeen

Budgettaire gevolgen artikel 18 (x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009	Mutatie 2010
Verplichtingen	124 062	82	7 882	132 026	- 2 389	169	1 481	1 816
Waarvan garantie-verplichtingen								
Uitgaven	124 062	82	7 882	132 026	- 2 359	169	1 481	1 816
Ontvangsten	567			567				

Toelichting

Via de eindejaarsmarge zijn middelen overgeheveld voor o.a. het geïntegreerd toezicht en het project archieven.

19. Inspecties

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 19 (x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009	Mutatie 2010
Verplichtingen	46 479		1 386	47 865	7	2	2	2
Waarvan garantie-verplichtingen								
Uitgaven	46 479		1 386	47 865	7	2	2	2
Erfgoedinspectie	2 625		142	2 767	2	2	2	2
Onderwijsinspectie	43 854		1 244	45 098	5			
Ontvangsten	0		0	0	0	0	0	0

20. Adviesraden

Budgettaire gevolgen van beleid

Budgettaire gevolgen artikel 20 (x € 1 000)

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009	Mutatie 2010
Verplichtingen	6 714		1 088	7 802				
Waarvan garantie-verplichtingen								
Uitgaven	6 714		1 088	7 802				
Onderwijsraad	2 563		150	2 713				

	Stand ontwerp-begroting 2006	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletore begroting 2006	Stand 1e suppletore begroting 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009	Mutatie 2010
Raad voor Cultuur	3 245		222	3 467				
AWT	906		716	1 622				
Ontvangsten	0		0	0				